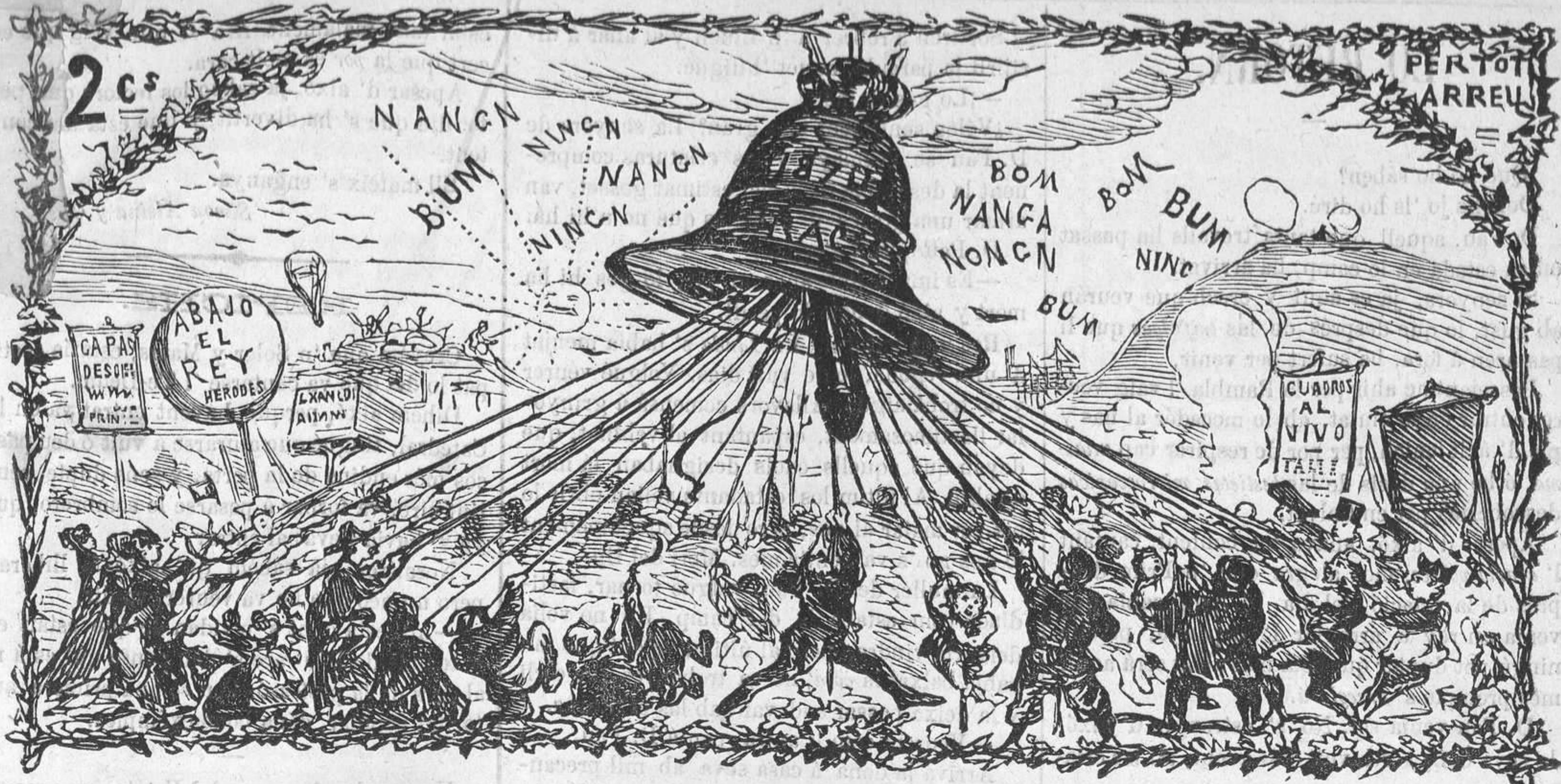

ANY I. BATALLADA XXXI.

BARCELONA.

4 DE DESEMBRE DE 1870.

LA CAMPAÑA DE GRACIA.

LA MONARQUÍA ESPAÑOLA.—DRAMA.—ACTE PRIMER.—ESCENA ÚLTIMA.

Noticia de l' elecció.—Desmay del galan.—Alegria de la dama.—Estupidez del xicot.

LO RETORN.

¡Qué no ho sáben?

Donchs jo 'ls ho diré.

D. Pau, aquell que tants trevalls ha passat en sa estada en lo camp, ha arrivat.

Si senyors, ja es aquí y crech que veurán ab gust, lo que després de las *trifulgas* que li passaren á fora, ha sufert per venir.

Passejantme ahir per la Rambla 'l vaig véurer entrar en la ciutat, ab lo mocadór al nas y plé d' ácit fenich, per por de respirar cap *miasma*, ó be una dósis de las *bestietas microscòpicas* descobertas per en Calvet.

Apesar d' aixó, anava tot content, cantant l' *afarta pobres*, mes alegre que 'n Prim després de la votació del dia 16, puig sabia que venia un rey á arreglar l' Espanya, porque ningú pot duptar que com mes abiát serà aquí, mes prompte s' *arreglará*.

D. Pau venia sol. No s' estranyin d' aixó; la seva dona sortí vuit dias avant, ab las criatures.

En lo poble, D. Pau, va llegir lo diari y veient que recomenavan sobre manera la ventilació dels pisos, determiná obrir lo seu, tancat desde sa fujida.

Ell no volia pas venir á obrirlo y aproveitant l' ocasió de que l' hereu de ca 'l Valent venia á Barcelona va disposar lo següent:

Mira noya, diguéala sevamuller, lo Lluch diu que vá á la capital; jo la vritat, tinch por de entrarhi y he pensat que com la *casa* ja baixa, tenim de ventilar lo pis per quant nosaltres hi aném. Ab aixó per véurer si es mal habitarhi, qu' hi fasi possar la *Linda* deixantli menjar per vuit dias y després veurém si en efecte es dolent l' estarhi.

Lo dia destinat arrivá y en Lluch, ab lo gos dintre d' un sach, vingué á Barcelona.

¡Pobra bestiola!

D. Pau y sa muller pressentint algo dolent, ploraren la mort d' aquell gosset, que lladraua al veurer lluny á una persona y fujia quant la tenia apropi.

Era un gos, millor dit, gossa, petity blanch, mitj pelut y mitj pelat, que D. Pau havia comprat per dos duros á un gitano de la Rambla, y gastat una lliura de formatje per ferlo anar darrera seu. Després aná tres vegadas al diari porque lo perdía molt continuament; de modo que era un gos que li costaba á pes d' or. Aixó si, s' aguantaba y fins caminaba dret y hasta feya 'l mort.

D. Pau va estar de mal humor aquell dia. Sortí á passejar y no comprenia porque la jent que ja 'l coneixian, al veurerl' no 's podian aguantar lo riurer. Un cop se posá la má al cap y ho va comprender tot. Tant capificat estava que distret s' havia posat una barretina vella, per conta del barret.

Molt tard del vespre arrivá 'n Lluch, constat que havia vist trenta cotxes dels morts l' un darrera l' altre, y moltíssima jent ab medicinas, y á casa 'ls apotecaris no s' hi cabia, y que no mes se veyan cotxes de metjes; que havia obert lo pis, y deixat la *Linda*, posantli menjar per vuit dias.

Durant lo temps aquest, tots los pensaments del matrimoni estaren en la *bestiola*, pero quedaren tranquilis, porque l' hereu Valent torná á la ciutat.

Llarch fora contar l' ansia ab que esperavan la tornada.

Sortiren á rebrer á 'n Lluch y al anar á dirírli la paraula, aquet 'l digué:

—Lo gos es mort!

¿Vélen sentiment mes gran? La senyora de D. Pau se desmayá y las criaturas comprenen la desgracia de lo seu estimat gosset, van armar una gresca d' aquellas que no n'hi há.

D. Pau quedá aterrat.

—Es impossible anar al pis; lo gos hi ha mort y aixó denota lo perill.

Res mes natural. La *Linda* s' havia menjat d' una vegada, lo de vuit dias. Volgué véurer y no trobá aigua. Allavors comensá á grinyolar llastimosament, espantant al vehinat, que deyan que aquells odols designaban la mort d' algú. Al últim los estadants volian obrir lo pis per matar al gos, pero desde aquet moment lo gos no s' va sentir mes. Morí del tip.

La muller de D. Pau, volgué tornar, fastidiada com estava ja del camp. Ell no volia deixarla vindre, pero al últim, vejent que tan havia baixat la *casa*, no va trobar res que diríl y la deixá passar endavant ab las criatures.

—Veurem com li anirá, pensá D. Pau.

Arrivá la dona á casa seva ab mil precausions; plenes las butxacas de cloruro y lo mocador de ácit fenich.

Al passar ella, semblaba que passés una drogueria.

La primera cosa, va regar ab cloruro, tirantne á l' aiguera y al comú. Després va fer perfums ab erbas y palla, pero de tal manera, que los vehins al véurer tant fum, varen creurer que hi havia foch y entrant tots en lo pis la trovaren sofocada y malalta; quasi mitj asfixiada. Las criatures també estaban quasi mortas, mes gracies als ausilis donats á temps no fou res, y al endemá D. Pau rebia carta de sa costella, esplicantli lo passat.

D. Pau ho va esplicar á tothom, pero cambiantho, puig deya que la seva senyora havia agafat la *casa*.

Per fi se sapigué del cert lo dia que cantrian lo *Te-deum* y se feu portar per lo dia avans, que destiná per marxar, una ampolla del anti-pestilencial ácit fenich.

Pagá D. Pau á sos parents l' estatje á la casa y després de mil saludos y encaixaments y desitjarli salut, pujá al tren,

—Adeusiau! adeusiau! deya fent anar la má, quant lo carril errancant bruscament, va fer que rebés un cop tan fort al cap que li va sortir una banya.

—Malo, malo! murmurava volent séurer; pero no pogué porque lo cotxe estava plé.

Tingué que anar dret tot lo camí, estant á punt de caurer moltes vegades, per lo moviment del vagó.

Baixá del tren y al sortir de l' estació, va veurers atacat per un sens fi de xicots que li preguntaban si tenia de fer portar algun bagul. Després de dir mil cops que no, se va cremar tant que va dar un cop á un d' aquells xicots, pero sort de la jent, porque sino li haurian pegat de veras.

Al entrar en la Rambla trová un amich que li va notificar la vinguda del rey y per aixó jo 'l vaig trobar tant alegre cantant l' *himne de Riego*.

Ja 'l tenim aquí altra vegada. Ha passat comptes y s' ha quedat com qui veu visions. No pot creurer qu' hagi gastat tant; y després de fet lo balans, ha cridat á la seva dona y li ha dit:

—Gràcias á Deu que estem de retorn. Sembla estrany que haguém gastat tot aixó, per

estar tant malament. Ara si que veig que es cert que la *por* es molt cara.

Apesar d' aixó, ja saben los lectors que per tot diu que s' ha divertit y que está tan content.

Ell mateix s' enganya.

Simon Alsina y Clos.

REPICHIS.

Creyém que 'n Soler y Matas, estaría costipat lo dia que va cantarse 'l Te-Deum.

Dihém aixó, porque havent entrat ya en la Catedral, tingué que aturarse á vuit ó deu passos més endins de la porta, y sens dupte, sentint aire, va tornar á posarse lo sombrero, que ya s' havia llevat al entrar.

Nosaltres, ja sabém qu' aixó fá lliberal; pero un neo que ho va véurer, va dir,

—Aquesta gent s' olvidan de que están en lo temple de Déu: are s' deu pensá qu' es á n' al curs de la professió. Per sé una primera autoritat popular, dóna bons exemples.

Un tenedor de paper del Estat y un progresista, estavant dispután en un café, de la següent manera.

—Lo govern que ns' desgoverna, deya 'l tenedor, no pót anar ni ab ródas.

—¿Y aixó? li contesta 'l progresista, ¿que n' ha vist vosté cap, de més lliberal?

—Justament porque es massa lliberal no 'l vuy. Vés qui li feya ara tornar 'ls graus y las pensions á n' an Cheste y 'n Calonge?

—Aixó son los principis que defensém: la llibertad, ha de ser igual per tots.

—Sí; pero com que 'ls nou mil duros que importan sa pensió no 'ls pagará 'l govern de sa butxaca.. Més valdria que en compte de malversá fondos, 'n reunís per pagarnos lo cupó proxim, que 'm sembla que no 'l cobrarém.

Ya es sabut que quant se romp una prima de guitarra fa un pet; pero las demés cordas no fan rès, y s' quedan com si res hagués sucsehit.

Are bé: si 's rompés 'n Prim, no fóra lo mateix, pues en lloc de un pet, faria un tró que conmouriá y trencaria, totas las demés cordas de la actual guitarra espanyola: qu' es com si diguessim, tots los homens més fermes de la situació.

CANTARELLAS.

Ets molt hermosa Cisterna;
t' estimo molt, com un llop:
ta persona m, enlluernà.
No vingues donchs per qui prop.

No vulgas que 'l téu senyó
vingui aquí á fernos la lley:
que t' ho digui la Borbó
si 'ls espanyols volém rey.

Diuhen que vindran ab tú,
monjas y frares á Espanya:
y aquí, filleta, ningú
vol ja aquesta gent estranya.

Crech que lo partit més bò
si no voléu tenir guerra,
es, menjá 'l bon macarró
sens móureus de vostra terra.

BOLIVAR.

BATALLADAS.

Dissapte al demati, passavan per la plassa de San Jaume, dugas criadas que venian de comprar y veient la fatxada de la Casa Popular, digué l' una al altre:

—¡Mira, noya, que bonich es aixó!

—¡Oh! es que avuy cantan lo Te-deum y vólen lluhirse.

—No veus quins lletreros? ¡Qué vólen dir?

—L' un vol dir que no 's balli lo *cancan*, ni fassin cuadros...

—¿Y l' altre?

—L' altre... que no volen *centrals*.

La casa popular plena d' adorncs y la Diputació sense aquets, feyen l' efecte d' una cara ab una patilla á una galta y res al otra.

Las inscripcions que aparegueren en la fachada de la *casa gran*, que res tenian que veurer ab la diada, s' haurian pogut cambiar, y haguera estat mes propi, per alló de:

DESINFECCION, LIMPIEZA, SERENIDAD.

Los francesos van obtenint cada dia novas victorias.

¡Animo republicans y jermans nostres de França, que aqui us esperem com ab candeletas!

Un periodich conta lo següent, que prova que las criaturas y 'ls tontos son los que diuen las vritats sempre.

Lo viscompte del Bruch vá ser obsequiat pe'l seu pare ab un retrato del nou rey, y quant vá véurer que portava cordons en l' uniforme, vá dir:—Aquest no es lo rey, aquest es un ajudant.

—Donchs si senyor, es lo rey, contan que li vá repetir lo seu pare, y 'l noy digué:

—Donchs allavors aquest rey vindrá á ser i' ajudant del papá. ¡Vésli al darrera!

Contant que en Prim ha anát molt temps al darrera del duch d' Aosta porque volgués ser rey d' Espanya.

Nosaltres, essent Italiá 'l nou monarca, mes natural trovariam que fos ell lo qui anés al darrerá d' en Prim.

Encara que ja, s' assegura que quant la cort estiga establerta ab lo seu séquit d' italians, l' un anirá darrera l' altre.

Diu que quant la nena d' en Prim, que 's diu Isabel, vá véurer que era tant lleig lo rey qu' ha de manarnos, va dir:

—¡No no! M' estimo mes que torni á venir la meva padrina.

Té de venir lo rey y la Febre groga já fuig d' entre nosaltres; quant cert es que 'l mal majör fá olvidar al menor.

Som enemichs de la pena de mort pero de la dels galls dindis que ja s' acostan y de algú mes que voldriam nosaltres, tal vegada no ho foram tant com sembla.

—Donchs no se n' estranyin, ¡creurian que fins á cert punt m' agrada que 'n Prim nos porti un monarca?

—¿Y per qué?

—Per 'l gust de tornarlo á tréurer.

Lo primer decret que podria dar lo nou rey d' Espanya seria 'l de nombrar ministre á n' al canonje:

Així ab un tiro mataria dos pardals, perque ell li ensenyaria de *jochs de mans* y de parlar bé la llengua castellana.

Lo dia 4 del actual era 'l Sant del *Noy terso* y los carlistas no ván celebrarlo.

Diuhen que Sant Carlos Burro-meu se retira á la vida privada ofés d' aquest desaire.

Pretenen alguns que 'l princep Amadeo si arriba á ser Rey será lo Rey d' un partit.

—Volen fer lo favor de dirme ahont són los seus partidaris?

En lo Te-deum haurian vist que no hi faltava ningú dels que havian d' anarhi: municipals, veterans, etc. etc.

Lo unich que hi faltava era la animació.

Es à dir que vá ser un Te-deum sense ladiumus.

Magnifich vá ser com á obra musical lo Te-deum del Senyor mestre Schoembrun.

Tots los inteligents lo van posar á gran altura com á mérit artistich y lo mateix nos vá semblar á nosaltres.

Ja cal que una cosa tant bona no la fassin servir per quant arribi 'l monarca.

—Es artista y pedicuro,

—¿Y es barato?—Per vint rals

Me vá arrancar dos caixals,

—¿Dos caixals?— Si; un y un duro.

Lo Rey Victor Manuel vol anar á Roma y el Papa ne vol fugir.

Los uns entran y los altres surten; los que fúgen rara vegada tornan, los que entran, generalment, s' hi quedan.

S' assegura que en Cabrera vol dirigir los nous moviments carlistas.

—Vaja! ¡Se veu que aquest any ningú s' quedará á casa!

La setmana entrant comensarà lo Teatro catalá las sevas representacions.

Com que 'l públich ja coneix prou lo mérit del naixent teatro, res mes li dihem sino que hi vagi si vol passar ratos deliciosos.

Ja 'ns han fet grans elogis de las produccions que s' han deposar en escenas, totas dels primers autors dramàtichs catalans.

La partida de la porra n' ha tornat á fer una de las sevas en Madrit.

Ha anát al teatro Calderon, ha atropellat ciutadans y ha furadat lo teló á punyaladas.

—Que es estrany que en Prim no vegi que aquets cops de porra y ganibetadas es á n'ell mateix que se las dona!

—Sembla que 'l partit republicá vol pender providencias contra semblants atentats! Quant lo carro comensa á anar pel pedregal, sempre suchceixen aquestas coses.

Várem reparar en lo decorat de casa la ciutat que lo lletrero que deya:—MORALIDAD, estava tant gran á dins de la lápida, que semblava

que hi ballés; mentres que 'l que deya DESCENTRALIZACION hi estava tant just que quasi no hi cabia.

Ja ho ván véurer: lo ministre de la gobernació y l' ajuntament van renyir lo dia del Te-deum.

Vés, si ells ab ells se barallan, que farán lo dia que 'ns hi barrejém nosaltres.

Reparin que las dues inicials del nom del nou monarca escriuen una esclamació dolorosa, se diu Amadeo I. Una A y una I fan ¡Ay! Vé es veritat que la ygrega deuria ser una I pero, per probar la nostra idea, aixís y tot basta.

EPÍGRAMAS.

Ignoro si es ja á la *caixa*,
pró per quí corria un home
que tenia, sens fer broma,
una veu molt grossa y baixa.

Un li digue:—Vos, que sou?
y ell va respondre fecundo:
—Jo soch un *bajo profundo*.
Y es cert, escurava pous.

La Rosa, que no va al ball,
ha perdut molta alegria
y la veuréu cada dia
ab llagrimas cara avall.

La causa d' aqueix dolor
la sáben no mes que tres,
los cuales son: lo seu promés,
ella y lo seu confessor.

Si en Francia hablan el francés
y en Italia el italiano;
si en Prusia hablan el prusiano,
y en Inglaterra el inglés.

El cielo, con tanto aquel...
con tanta lengua é idioma,
parecerá, sin ser broma,
una torre de Babel.

Fuí á la Habana y campechano
he vuelto con mis ahorros
y al pasar entre los corros,
dicen:—Mirad el *indiano*!

Y pienso entre mi;—Me estraña
ese nombre que me dan;
¿porqué asi me llamarán
cuando he nacido en España?

SIMON ALSINA Y CLOS.

LA ESPASA D' EN PRIM.

SONET

Es lo mateix que 'l sol de tant brillanta;
Té bon tall, puig que sempre está esmolada;
Y quant ella una lluya té empenyada,
Se pot dir que sa feyna al món espanta.
Te mil-lions de enemichs y á tots fá planta;
Sense concert, la veig sempre aixecada
Disposta á foradar, desalentada,
De la Justicia la bandera santa.
Un temps, de Espanya fou la maravella,
Vuy, del poble es la mes fatal desgracia,
¡Quant veig que nostras lleys romp y atropella
M' esgarrifo al pensar en sa eficacia...!
Pero 'm conhorta al véurer que s' estrella
Ant lo mur de la vera Democracia.

E. SEITNES

—PENSSES SARADAS.—

L' Olózaga, l' hom' felis,
un dia per lograr fama,
á los peus de certa dama
va dir: *Dios salve al País.*

Quant va vení aquella broma
que Isabel tocava 'l dos,
al fugí, ab acent rabiós
va esclamar: *¡si jo fos home!*

En Prim, per sortir del pas,
pues l' hi buscavan rahons,
digué, alludint als Borbons,
que *jamas, jamas, jamas.*

Lo mes bonich d' en Prim, es,
al comprar lo duch d' Aosta,
quant digué, (es ser de la crosta)
á Montemar que *apretés.*

Lo Zorrilla, á tot arréu
veu que al rey fan esquellots,
y diu que *atmósfera* tots
fassín en pró d' Amadeu.

Y acabo, perque obligadas
tinch molts paraulas mes
que podriam dir després
d' aquestas *frasses saladas.*

E. SEITNES.

Contan, no ho garantisém; pero ho contan
aixís, que quant en Soler y Matas vā arribar
l' altre dia á ca la ciutat, al baixar del cotxe
un municipal li vā obrir la portella, ell vā bai-
xar depressa y vā atrapar en lo pujador del
carruatje los dits del municipal aixafantloshi
una mica.

Lo municipal era 'l número 33.

Diuhen que 'l príncep Amadeu porta ane-
lletes á las aurellas.

Sempre ens havia semblát que en aquesta
questió de monarca las aurellas hi havian de
de fer un dels primer papers del drama.

Hi ha qui diu que de tota aquesta buscada
del monarca se 'n vol fer un sainete que 's tituli:—L' ase perdut buscat á brams.

Contan que 'l Papa ha usat la seva influència
perque 'l duch d' Aosta fós rey d' Espanya.

Si aixó es cert vetaqui l' unica vegada en
que 'l Papa haventli dat una bofetada ha girat
la cara perque n' hi dessin un altra.

CANTARELLAS.

Si la cara es lo mirall
Com sólent dirne, de l' anima,
Sens dupte la seva, nena,
Ha de serne molt daurada.

Son tots peuets tant menuts,
Pero n' es tan gran ton cor,
Que per sostenirlo, á voltas,
Temo no tindrán refors.

Tens los ullots, tu tan grossos
Y á mes tant bells y espresius,
Que quant me vols fer lo serio,
Els descubreixen que rius.

Dessota de ta finestra
Fá un fret que m' ha de matar;
Mes essent per tu, nineta,
Lo morir ja no es en vā.

Sols quant ne siga á al cel
Luego després de morir,
Tornaré á esperimentá 'l goig
De quant me vares dà el «si»

Veyas si pot se ma sort,
Nineta, ya mes fatal...
He intentat donarte un bes
Y la mare esta mirant.

Tens la cara molt bonica
Y lo bras tu tant hermos...
¡Si no fos aquet tant magre
y ton nas no fos tant gros!

No t' acostis tant, nineta,
Perque, sent un foch l' amor,
Tinch pó que si tant t' acostas
Me vaig á encendre tot yó.

Si vólen que aquesta terra
Se converteixi en un cel,
Busqueu y truvéu luego
Que us estimi un angelet.

Y. M. B.

¡NO VENDRÁ!

Aquet fou lo crit que 'ls senyors Ruiz Zor-
rilla, Balaguer y demés faroleros varan sentir
al atravesar los carrers de Cartagena.

¡Sabent que 'ls cartaginesos varen portarse
heròicament! Contin: la ciutat era plena de
tropas y de policía; s' havia abonat lo jornal
als treballadors de la maestrans, sens que
tinguessen de anar al treball; s' havia pro-
més que 's pagarien tots lss atrassos que 's
debian als empleats de dita maestrans, y ab
tot y aixo, 'l poble no 's va aguantar al véurer
la encasacada comissió que s' anaba á embar-
car per Italia, y va cridar ab tots sos pulmons:
«¡Mori Ruiz Zorrilla! ¡Abaix los presupostíver-
ros! ¡Abaix las arnas!» y acababa ab repetits
«¡No vindrá; no, no vindrá!»

Los crits de la marina mercant, pel estil
dels que hem dit, ofegaban las veus que la
marina de guerra donaba *per obediencia*.

Aixó va fer que l' senyor Ruiz Zorrilla 's
cremés, que hi haguessen corredissas, y que
'ls comissionats sentin aquells xiulets, aquells
esquellots y aquell tropell se 'n anessin ab lo
cap baix á la «Villa de Madrid» com si anessin
á fer una mala partida! Anaban á fer un ápat
progressista!

No 's creguin que l' Ajuntament de Carta-
gena fes cap classe de honors á la comissió, no.
Cap de sos individuos va presentarse ab ca-
rácter oficial.

Tot plegat va fer que 'l senyor Ruiz Zor-
rilla, cego de ira, encaixés als presents en la
Villa de Madrid, aquell discurs que hi venia
tant bé com un pégat en un banch, y en lo
qué, entre altres coses, nos fa sapiguer que té
38 anys.

¡Bé pels nostres germans de Cartagena!
Nosaltres los saludem de tot cor y com ells
estem en la plena confiansa de que 'l fill del
que no ha sapigut anar á Roma, fins que ha
vist als franceos en la desgracia. ¡No vindrá!

Estem imprimint la notable carta de lo po-
pular escritor y diputat de la minoría Roque
Barcia que ha dirigit á lo Duch d' Aosta.

Mereix que tothom la compri la llegeji y la
conservi com memoria; per això la imprimirem
ab bon paper y lo retrato del autor, y farém
que valgui sols dos cuartos perque tots pugan
adquirirla.

Los nostres corresponials, podrán dirijirnos
los pedidos.

Recomanem també á nostres lectors que vei-
jin lo anuncie de l' almanach Lo XANGUET y al
mateij temps que 's desideixin á comprarlo.

Pasarán un bon rato llejintlo y admirant las
moltísimas caricaturas que l' adornan.

Val sols UN RAL que no val la pena, y se fa-
rán un tip de riure.

XARADA.

Ma primera será un sis
Per qui parli palpissot,
Y es un gran riu ma **segona**
Que en Clavé anomena prou.
D' aquesta al revés llegida
Ne dú la Sila per mólt
Y dona **tersa** y aquesta
Un pinxo parlant caló.
Serveix la **tersa** á vegadas
A n' als moderns trovadors,
Y mon tot á n' al qui 'l tinga
En cas de no tenir pou,
Pot servirli per posarhi
Lo meló en fresch, si acás vol,
O per muller del que vingui
A ferli esquitxá 'ls pinyons.

La solució, per suposat, dissapte.

La solució á la Xarada del número anterior
no vā per aquell personatge de la Esquella ni
per lo rey que ha de venir.

Se diu:—MA-CA-RRO-NI.

LO XANGUET.

Almenach ilustrat
per T. PADRÓ.
y escrit
per Pau Bunyegas, Serafí Pitarra, Mossen Serà y
altres, que han afegit á las obras de
Misericordia la de
FER RIURER Á QUI NO 'N TE GANAS.

Aquet célebre almanach que fa mes de sis
anys que 's publica ab gran èxit y que conté
prop de cincuenta caricaturas de distints ta-
maños, multitud de poesías y sueltos que fan
esquixar de riurer....¿Quant dirian que val?

IUN RAL SOLAMENT!

Se ven en la Llibreria de Lopez, Rambla del
Mitj, 20.

Los de fora que 'n vulguin, pôden remetrer
3 sellos de mitj ral y se 'ls remetrà pel correu
franch de port.

Imp. de la V. H. de Gaspar.—Ataulfo, 14

I. Lopez, Editor.